

jejich kniha o Praze jako mnohem pevněji koncipovaný obraz nejen hlavního města, ale nepřímo celé země, jejíž historie od nejstarších časů do dnů socialismu a s výhledem do budoucna jsou základem knihy. Myšlenka pokroku prochází nefrázovitě každou kapitolou této monotematické čítanky v nejlepším slova smyslu, dobře vybavené znalostmi nejen dějin lidu a jeho kultury, ale i mnoha oborů lidské práce — a navíc poutavě vyprávěné.

Zdeněk Vavřík (Literární noviny 1961)

Adlova povídka *To neznáte Jiřinu* je živá, pěkně vyprávěná, má napínavý děj. Dokáže na pozadí příhod jiřinských obyvatel a učitele hodně povědět o sociálním rozvrstvení české vesnice předválečných let; o rozdílech mezi sedlákem a „kolonkářem“, patrných nejen na jejich talíři, ale i v duši. A ta cesta učitele Míška od naivních představ o světě k poznání pravdy je přesvědčivá, nenásilná. Rodí se ze správného pohledu na skutečnost předmnichovské republiky.

Učitelské noviny 1963

Adla píše detektivku pro zábavu — nad napětím převládá humor, nad dramatickostí úsměvná pohoda. Detektivní příběh je autorovi prostředkem, který ostatně nebere příliš vážně a který právě proto vychází jako vtipná parodie a nadsázka, již je příjemné si přečíst (*Kleopatra v kytaře*)

Učitelské noviny 1967

Tradiční románovou aparaturu (téma, postavy, prostředí, motiv) autor konfrontuje (*Kleopatra v kytaře*) nadřazeným humorem a realitními prvky. Každou kapitolu uvede na scénu typ postavy, zkoumá její vlastnosti, etiku, charakter, profesionální vlastnosti a teprve ji začleňuje do procesu vyprávění. Vtip a nadsázka jsou v něm prostředky k navození dějové atmosféry, prostředky aktualizující životní rekvizity tím, že je navodí a vzápětí negují, groteskně obnažují a tak vlastně odhadují líc a rub konvence minulosti.

Jaroslav Voráček (Rudé právo 1967)

Maximum obsažnosti epického sdělení s použitím minima prostředků vyprávěčské techniky, důsledně hutně konstruovaná věta s proměnlivou intonační linií jsou tedy spolu s fantazií dominantními prostředky, dodávajícími specifický ráz pohádkové knižce pro nejmenší čtenáře (*Pejskovy pohádky*). Proto působí neotřele, ačkoli se v ní využívá i motivů z báchorek starších, a svěže, neboť nově pracuje a jinak využívá běžný aparát prostředků zobrazení.

Jaroslav Voráček (Zlatý máj 1968)

Sto kapek je efektivní dávka živé vody ... knížka v dětských rukou ožije, i ve středním čtenářském věku vyvolá aktivitu, vyžaduje si spolupráci, to všechno za asistence citlivě vyvážených uměleckých prostředků a — právě na rozdíl od časopisu nebo magazínu, naprosto bezděčně vychovává k soustředěnému vnímání.

zh (Zlatý máj 1972)

Mezi knižními novinkami z Albatrosu je jedna obzvláště pozoruhodná obsahem i výtvarným pojetím. Známí autoři dětských knížek Věra a Zdeněk Adlovi ji nazvali *Vyprávění o veliké zemi a onou velikou zemí je Sovětský Svaz*. Autoři dobře věděli, jak odpovědný je to úkol, napsat populárně naučnou knížku pro děti, a ke své práci také tak přistupovali. V téměř osmdesáti kapitolách shrnuli přímo encyklopedické znalosti o Sovětském svazu, ale jejich knížka má ve srovnání s dětskými encyklopediemi nespornou výhodu — je skutečně poutavým vyprávěním z pera spisovatelů, kteří znají dětské zájmy a jimž je dětské vnímání blízké.

Rudé právo 21. 2. 1975

Knížka *Hvězdy nad samotou* je určena čtenářům od 9 let. Spisovatel v ní vypráví o nepříliš dlouhém časovém úseku ze života pražského chlapce Jardy, který je nucen opustit na nějakou dobu svůj domov a žít u tety na malé vesnici. V poutavě napsaném příběhu jsou záhady i napětí, nechybí však ani humor. Velmi výrazně se v *Hvězdách nad Samotou* autor zaměřil na zdůraznění vzájemné závislosti světa dětí a světa dospělých, potřeby jejich vzájemného porozumění a harmonie. Dospělí pomáhají malým překonávat potíže, učí je poznávat a rozlišovat dobré a zlé, ochraňují je tam, kde na to ještě jejich síly nestačí. Děti jim za to oplácejí tím, že je přijmou do světa svých her, představ a snů, a umožní jim tak déle zůstat mladými a schopnými radovat se ze zcela prostých věcí.

Komenský 1974

Vydal Klub mladých čtenářů Albatrosu, nakladatelství pro děti a mládež v Praze roku 1975 jako neprodejný tisk pro práci s knihou. Texty připravil dr. Jan Šnobl, graficky upravil Karel Čejka. Vytiskly novinářské závody MÍR 5, Praha 2, Václavská ul. č. 12.

Zdeněk Adla

knihy
kresby
ilustrace

SOBOTKA

Rodný dům Václava Šolce

ČERVEN 1975

„Píšu pro děti prostě proto, že mne to těší, a přitom doufám, že svými knížkami potěším i malé čtenáře,“ poznamenal Zdeněk Adla na okraj své literární práce. Ale nejenom, že pro děti píše. Pro ně i kreslí a maluje, nevyčerpáváje tím svou podnětnou činnost v oblasti písemnictví pro děti a mládež. Po léta v ní uplatňoval své organizační schopnosti jako redaktor a iniciátor dobrých myšlenek a akcí. Zdeněk Adla má smysl pro dětský svět, pro dětský cit, pro to, co vzrušuje vůli dětí k poznávání, co bystří jejich fantazii a zjemňuje jejich postřehy.

Zdeněk Adla se narodil 1. června 1910 v Zárybech u Brandýsa nad Labem v rodině, kde neustálá práce byla předpokladem celého jejich bytí a vtiskla jeho povaze základní rysy pracovitosti a podnětné vůle činnosti. V letech 1916—1925 chodil do obecné školy v Zárybech a do měšťanské školy v Kostelci nad Labem. V srpnu roku 1925 poznal v Teplicích malířství porcelánu. Po příchodu do Prahy se jako učen seznámil se základy malířství písma. Upoutávala jej výtvarná tvorba. Lákal jej Bauhaus, vysoká škola pro architekturu a výtvarnictví v Dessavě. Mladý Adla toužil dostat se do tohoto tvořivého světa a připravoval se ke zkouškám.

Roku 1928 však nastoupil nakrátko na Státní grafickou školu. V té době se stýkal s členy Komunistické studentské frakce (Kostufra), zajímal se o politickou literaturu, vstoupil do Komsomolu a už od jara 1929 pracoval v jeho aparátu. Kromě organizačně politické činnosti působil jako výtvarník, pro KSČ navrhoval plakáty, obálky brožur, odznaky, provádlé grafické i ilustrační práce pro Rudé právo, Mladou gardu, Rozsěvačku, pro nakladatelství Karla Boreckého knižní obálky. Tehdy také publikoval své první literární příspěvky, povídky a pohádky zvláště v Rozsěvačce a Haló novinách. V té době vyšla jeho první kniha pro děti Kamarádi s vlastními ilustracemi.

Po rozpuštění Komunistického svazu mládeže vydával vlastním nákladem sbírky básní mladých pokrokových autorů (Ilja Bart - Písně s náhubkem, Jan Dolina - Songy) a měl také značný podíl na vydání sborníku s neobvyklým osudem. Šlo o sborník protiválečné poezie Pozdrav Paříži s ilustracemi Františka Bidla a s předmluvou E. E. Kische. Sborník měl vyjít k Světovému sjezdu protifašistické mládeže v Paříži, byl však cenzurou zkonfiskován. Na návrh Julia Fučíka byly konfiskované texty imunizovány projevy poslanců KSČ v Poslanecké sněmovně a jen tak mohl sborník vyjít.

Dnem vypuknutí války byl Adla zatčen gestapem a vězněn v koncentračních táborech Dachau a Buchenwald až do června 1945. I tam politicky pracoval, organizoval ilegální stranické školení a vedl agitační skupinu mladých vězňů Bohema.

Po návratu se stal redaktorem a od roku 1948 šéfredaktorem Světa Sovětů. V té době spolupracoval i s nakladatelstvím Svět Sovětů, ve kterém vydal Ruské omalovánky, ilustroval Zlaté telátko Ilfa a Petrova a navrhl řadu knižních obálek. SČSP vydal několik jeho plakátů.

V červnu roku 1952 odešel jako dopisovatel ČTK do Moskvy, kde působil až do roku 1955. V těchto letech často publikoval v našich i sovětských časopisech.

Od ledna 1956 byl po čtyři roky zástupcem šéfredaktora Květů, připravoval k vydání svou další knihu pro děti To neznáte Jiřinu a společně s Věrou Adlovou Kouzelnou skříňku o Sovětském svazu a publikaci o Praze Krásná a slavná. Pro Státní politické nakladatelství připravil několik knižních obálek.

V červnu 1962 se stal vedoucím redaktorem Mateřídoušky, později založil a vedl časopis pro nejmenší čtenáře Sluníčko. Tato tvorba mu byla nejbližší, psal pohádky, organizoval besedy a soutěže a zábavné pořady s dětmi. Spolupracoval s rozhlasem, televizí, připravoval další knihy pro děti a této činnosti se věnuje dodnes.

Jan Šnabr

Z knih Zdenka Adly pro děti a mládež

Kamarádi (il. Zdeněk Adla, 1932) ● První výlet (il. Zdeněk Adla, 1962) ● To neznáte Jiřinu (il. Alena Kaftanová, 1962) ● Pěta, Ašot a Nina — tvoji kamarádi ze Sovětského svazu (il. Zdeněk Adla, 1964) ● Šedesát kapek (il. Zdeněk Adla, 1964) ● Trpaslík Čičorka a Pepík Herkules (il. Jan Brabec, 1964) ● Zvířátka (il. Zdeněk Adla, 1965) ● Kleopatra v kytáře (il. J. Paleček, 1967) ● Pejskovy pohádky (il. J. Paleček, 1969) ● Tomášek a trpaslík Ondřej (il. J. Paleček, 1969) ● Kuchař a moucha (il. Zdeněk Adla, 1969) ● Vystřihovánky Sluníčka (il. Zdeněk Adla, 1969) ● Jak šel pejsk do světa (z dramatu pohádka, gramof. deska, 1971) ● Jak šel žiraf k moři (il. Zdeněk Adla, 1971) ● Sto kapek (il. Zdeněk Adla, 1971, 1974) ● Dvě hry pro sedm papírových loutek: O zmrzlém králi a Pan král chce buchtu (1972) ● Hvězdy nad samotou (il. J. Paleček, 1974) ● Kouzelníkova zahrada (il. J. Paleček, 1975) ● Koukej, bráško (il. Zdeněk Adla, 1975)

S Věrou Adlovou napsal:

Kouzelná skříňka (il. Zdeněk Mlčoch, 1960) ● Krásná a slavná (il. Jindřich Kovářik, 1961, 1973) Vyprávění o veliké zemi (il. Zdeněk Mlčoch, 1974) ●

Knize Krásná a slavná byla roku 1961 udělena Cena hlavního města Prahy a knize Sto kapek nakladatelská cena Albatrosu 1972. V r. 1974 byla cena tohoto nakladatelství udělena knize Vyprávění o veliké zemi.

Z překladů:

Šedesát kapek: do němčiny (1964) ● Kouzelná skříňka: do slovenštiny (1960), do němčiny (1960) ● Toulky zlatou Prahou: do polštiny (Varšava, 1968) ● Kleopatra v kytáře: do maďarštiny (1969), do němčiny (Švýcarsko 1970) ● Vyprávění o veliké zemi: do slovenštiny (1974)

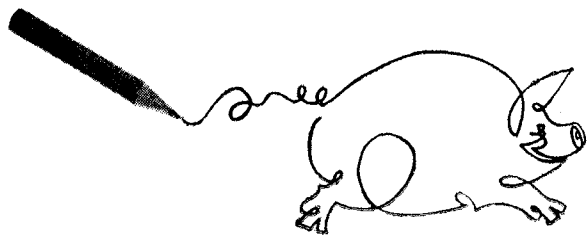
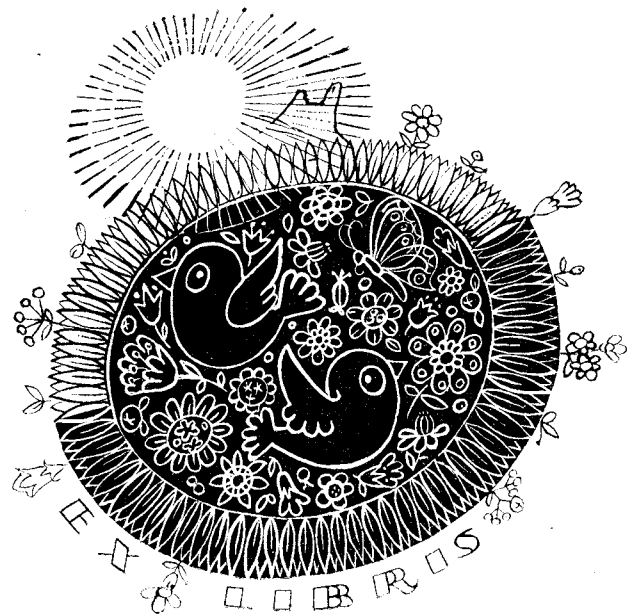
Zkušenost, kterou Zdeněk a Věra Adlovi učinili před rokem se svou Kouzelnou skříňkou, čtením o Sovětském svazu, se ukázala velmi plodná při jejich letošní Krásné a slavné. Jestliže Kouzelná skříňka jakoby na přeskáčku zpracovávala encyklopedická hesla, dotýkajíc se hned sovětské přírody a hned zase dějin či pracovních výsledků, působí

Svou mnohostrannou práci se nám jeví Zdeněk Adla jako svědomitý tvůrce, který si je vědom společenského poslání umění. Ve vlastním svém díle, v knihách, které řadíme do kategorie knih uměleckonaučných, má své výrazné místo. Jeho práce jsou věnovány i dětem nejmenším a čtenářům nejzvidavějším. Vedou k poznání, k přemýšlení o věcech a jevech a k samostatným závěrům i k novým podnětům, vychovávají k soustředěnému vnímání, k pozornému, přemýšlivému čtení, bez vnucování přesvědčuje malého čtenáře i o tom, že práce spisovatelova má svůj cíl a že všechno, co je v knize, má svůj smysl. Jiné jeho knihy zaujmou svým napětím, řešením námětu. Čtenář při nich sleduje a domýšlí, co autor vložil do vyprávěného příběhu a jak jej rozvádí do závěru.

Není to málo, čím se Zdeněk Adla zapsal do povědomí dětí a čím se také stal jejich autorem. Sám měl od dětství pestrý osud, poznával život po různých jeho stránkách a v různých jeho výsledcích. Život jej modeloval tak, jako sám toužil výtvarně jej vyjadřovat. Proto měl mnoho zkušeností, vytvářejících jeho povahu a dávajících mu možnosti i podmínky k další práci, v které se rozvíjel. Skutečnost mu byla vždy zdrojem poznání dobrých a prospěšných věcí. A vidět ji z tohoto zorného úhlu nakonec učí i děti, pro které píše.

Kreslil Zdeněk Adla